

Overlegorgaan Fysieke leefomgeving

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Aan de Delta Commissaris de heer P.C.G. Glas
Muzenstraat 93
2511 WB Den Haag

Contactpersoon

Henk H. Meeldijk
secretaris

M +316.20444153

E henk.meeldijk@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Datum 14 mei 2021
Betreft Advies OFL Deltaprogramma 2022

Geachte heer Glas,

Op 15 april 2021 heeft een OFL-overleg plaatsgevonden over het Deltaprogramma 2022 (DP 2022). In het overleg is gesproken over het concept DP 2022 (70% versie). In het DP 2022 komen nieuwe accenten, na de eerste 6-jaarlijkse herijking in het DP 2021, goed tot uitdrukking. In het OFL is in het overleg over het DP 2022 vooral gesproken over de ontwikkeling van het programma, de bestuurlijke aspecten en het programma zoetwater.

In het OFL-overleg is positief gereageerd op het sterke accent op verbinden en samenwerken. Interbestuurlijke samenwerking en samenwerking tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties is noodzaak om de uitdagingen waar Nederland voor staat aan te kunnen. Rijk en regio hebben elkaar meer dan ooit nodig. Ook is veel waardering voor de aandacht in het DP 2022 voor samenhang tussen water en ruimtelijke ordening, voor zeespiegelstijging en voor zoetwater. Deze onderdelen in het DP 2022 maken duidelijk dat het inzetten op het verkrijgen van meer kennis en beleidsintensivering voor zowel de korte als de lange termijn hard nodig is.

Het inspelen op klimaatverandering en extreem weer vraagt om verbinding met andere aspecten en een verbreding van het Deltaprogramma naar natuur, milieu, landschap, economische activiteit op en bij het water waaronder grondstoffenwinning en vervoer over water en ruimtelijke ordening. De NOVI is bij deze verbreding een goed aanknopingspunt voor de beleidsontwikkeling. Het verband tussen natuur en ruimtelijke kwaliteit kan concreter worden gemaakt door activiteiten op die verbinding te formuleren en te programmeren. Ook raad ik u aan om aansluiting te zoeken bij één van de breed gedragen gebiedsprocessen van de stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Een doorkijk naar internationale ontwikkelingen, en de grote rivieren in het bijzonder, zou het inzicht in de stand van onze delta verder vergroten.

In het OFL-overleg heb ik brede steun geconstateerd om het natuurlijke water- en bodemsysteem als ruimtelijk ordenend principe te omarmen. Gebruikmaken van de karakteristieken van bodem en ondergrond en inspelen op ontwikkelingen in de natuur en het klimaat biedt meer perspectief dan ingaan tegen die ontwikkelingen.

Overlegorgaan Fysieke
Leefomgeving

Datum
14 mei 2021

Verbinding tussen waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit biedt bovendien vele kansen om bij te dragen aan een mooi en veilig Nederland. Kwaliteitsherstel en -verbetering van de fysieke leefomgeving (esthetisch, recreatief, natuurlijk, adaptief en recht doend aan de rijke geschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap waarin de land- en tuinbouw een grote rol spelen) is van groot algemeen belang.

Zoetwaterbeheer

Nederland is een kampioen in het beschermen tegen en het afvoeren van water. Met de steeds vaker optredende droogte is de volgende uitdaging om ook kampioen water vasthouden, bergen en opslaan te worden. De land- en tuinbouwsector spelen hierin een prominente rol. Waterbesparing is bij uitstek een onderwerp dat in het DP2022 meer accent mag krijgen. In een land dat zowel met wateroverschotten als met watertekorten wordt geconfronteerd groeit het besef dat het beter kan zijn te veel water te hebben in het voorjaar dan te weinig water in de droge zomer.

Winst is te behalen door het integraal riviermanagement (IRM) en het hoogwater beschermingsplan (HWBP) meer met elkaar te verbinden. Zo kunnen preventie, klimaatadaptatie en crisismanagement in samenhang worden ontwikkeld.

Het water uit de Rijn is bron voor veel zoetwater in Nederland. We zullen ons meer bewust moeten worden dat het rondpompen van Rijnwater in Nederland zijn grenzen kent. De kans op een watertekort in Nederland stijgt snel en vraagt om alternatieven voor de zoetwateraanvoer. Bij de ontwikkeling van beleid verdient het IJsselmeergebied, gezien de cruciale rol die het speelt in de zoetwatervoorziening van ons land, een speciale plaats. Bij zoetwater kwamen als aandachtspunten naar voren de kwaliteit van zoetwater, de aanvoer van zout in het water van de grote rivieren en het watergebruik van de grote nieuw ontwikkelde datacenters.

Bouwen en wonen

De crisis op de woningmarkt leidt tot een maatschappelijke druk om nationaal meer regie te gaan voeren op de bouw en woningmarkt. In het Deltaprogramma wordt aandacht gegeven aan nieuwe bouwlocaties. Met de plannen om 1 miljoen woningen binnen 10 jaar tot stand te brengen doet zich, naast de woningbouwlocaties, ook de vraag voor hoe de samenwerking tussen overheden en private sector in het riviergebied kan bijdragen aan de beschikbaarheid van bouwgrondstoffen en de realisatie van de bouwopgave. Met inzet en creativiteit is veel mogelijk zoals het bouwen van woningen op palen in watergebied. De bouwopgave is urgent en daarbij dient te worden bedacht dat de realisatie van bouwprojecten een lange voorbereidingstijd vergt.

Waterwegen

De Europese Green Deal en het Nederlandse klimaatakkoord zetten in op een reductie van de CO₂ uitstoot en op een zogenaamde *modal shift* van de weg naar de binnenvaart en het spoor. Voor de binnenvaart is een adequate waterstand op de Nederlandse rivieren en in het bijzonder de Waal noodzakelijk om een betrouwbare dienstverlening over water met het Duitse achterland te kunnen garanderen. Er zijn dan ook zorgen over de wisselende en periodiek te lage waterstanden van de Waal, de bodemerosie en de mogelijkheid dat naast de IJssel het Amsterdam Rijn kanaal als nieuwe toevoer van zoetwater tot het IJsselmeer zal dienen.

Overlegorgaan Fysieke
Leefomgeving

Datum
14 mei 2021

Een andere economische activiteit die in het DP2022 meer aandacht zou kunnen krijgen is de waterrecreatie. Meer aandacht voor waterrecreatie is ook te combineren met andere activiteiten en biedt zo mee koppelkansen. Meer mensen brengen hun vrije tijd bij of op het water door. Juist bij warmte en droogte zoekt de mens het water op. Een meermazig waternetwerk zoals in de stad Utrecht kan daarbij een goed voorbeeld zijn.

Participatie

Het OFL werkt bij voortdurend aan het versterken van samenhang en verbinding. Ook in het OFL-overleg DP 2022 hebben de deelnemers het belang van participatie onderstreept. Participatie is op de verschillende bestuurlijke niveaus en in verschillende fasen van het proces nodig. Uw inzet om partijen te betrekken bij het Deltaprogramma roept veel waardering op. Het verdient aanbeveling om de participatieparagraaf in DP 2022 wat verder te specificeren. Het OFL is u daarbij gaarne behulpzaam. Zo zijn in het kader van de NOVI-agenda beeldende hulpmiddelen ontwikkeld van participatievormen die passen bij de verschillende fasen van procesontwerp en besluitvorming. Bij de deelnemers aan het OFL-overleg leeft met name de behoefte om in voorkomende gevallen nauwer betrokken te worden bij de ontwerpfase.

Voor mij en de deelnemers aan het overleg is de tekst van het DP2022 te begrijpen. Het DP 2022 zou echter nog aan waarde winnen als de programmatische aanpak met minder gebruik van jargon in beter toegankelijk Nederlands en vooral beeldend (met een ruimhartig gebruik van illustraties en kaartbeelden) wordt gepresenteerd. In beeld zijn de meervoudige aanspraken op het ruimtebeslag bijvoorbeeld vaak in één oogopslag te vatten. Het helpt ook als aan ieder hoofdstuk een leeswijzer of een korte samenvatting wordt toegevoegd.

Deze bijeenkomst is aangegrepen om ook verder te spreken over de verkenning van het OFL naar een op te richten water community. Ook al zijn de reacties van benaderde mensen in het waterdomein, waaronder van deelnemers aan deze bijeenkomst, wisselend, de behoefte aan meer contact is helder. Het belang van uitwisseling en verdieping van kennis en ervaringen wordt breed onderkend en past bij de rol van het OFL. Het OFL zet in op een eerste bijeenkomst in het kader van de watergemeenschap zodra het mogelijk is om weer fysiek bijeen te komen.

Ik zie graag uw reactie tegemoet.

Met hartelijke groet,

Johan van de Gronden
Voorzitter OFL

Overlegorgaan Fysieke
Leefomgeving

Bijlage

Organisaties aanwezig of betrokken bij de OFL bijeenkomst Deltaprogramma 2021
op 15 april 2021:

Datum
14 mei 2021

Cascade Zandgrind
Coalitie het Blauwe Hart Natuurlijk
Coalitie Rivieren Natuurlijk
Havenbedrijf Rotterdam
Juridisch adviseur ZZP te Hedel
Koninklijke BLN-Schuttevaer
Koninklijk Nederlands Watersportverbond
LTO
Sportvisserij Nederland
Vereniging van Waterbouwers
Waterrecreatie Nederland
WWF